

RECOMANACIONS

PER UN
PERIODISME
NO SEXISTA

I EL TRACTAMENT
DE LA VIOLÈNCIA
MASCLISTA

La Quarta Conferència Mundial sobre la Dona, celebrada a Beijing el setembre de 1995, va marcar un important punt d'inflexió per l'agenda mundial. La Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing va ser aprovada per 189 països i constitueix un programa a favor de l'empoderament de la dona.

Pel que fa a la tasca periodística, en aquesta Declaració s'inclouen **dos objectius** que s'han de respectar, promoure, difondre i aplicar-los en la pràctica professional, en el marc de la **Declaració Universal de Drets Humans** i la legislació vigent:

- 1. Fer créixer la participació de les dones** pel que fa a la seva expressió i presa de decisions en i a través dels mitjans de comunicació i les noves tecnologies.
- 2. Promoure una representació equilibrada i no estereotipada** de les dones als mitjans.

El Codi Deontològic de la Professió Periodística a Catalunya (1992)

fa referència a aquesta temàtica explícitament en el **criteri 12**:

"No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin

incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats."

El Parlament de Catalunya ha aprovat les Lleis 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista i 17/2015 d'Igualtat efectiva de dones i homes. Així mateix, l'any 2009, per mitjà de la Regidoria de les Dones de l'Ajuntament de Barcelona i del Col·legi de Periodistes de Catalunya, es va engegar una comissió de treball a la qual es van sumar l'Institut Català de les Dones, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, el Consell de la Informació de Catalunya i l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya que va elaborar les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació. L'any 2011 el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, l'Institut Català de les Dones i el Col·legi de Periodistes de Catalunya van elaborar la guia 'Gènere i Mitjans de Comunicació. Eines per visibilitzar les aportacions de les dones'.

El Consell de la Informació de Catalunya (CIC) vol recordar en aquest document el seu compromís amb l'article 29 de la Plataforma d'Acció de Beijing. Quan es compleixen 25 anys d'aquella Conferència incorpora al Codi Deontològic una llista de 25 recomanacions per tal que es tinguin sempre en compte en l'exercici professional.

PRESENCIA DE LES DONES EN ELS MITJANS

- 1.** Promoure el tractament equitatiu entre homes i dones.
- 2.** Erradicar el llenguatge sexista.
- 3.** Representar les dones per la seva pròpia vàlua i no per la seva condició femenina.
- 4.** Combatre els estereotips sobre les dones, tant els que fan referència al físic com els de caràcter social.
- 5.** No tractar la representació de les dones com a objecte i defugir els reduccionismes que li atribueixen exclusivament un paper social que també pertoca a l'home: cura dels malalts, atenció a les persones vulnerables, responsabilitat en la família, protagonisme a la parella...
- 6.** Rebutjar i denunciar les agressions a les dones a les xarxes socials.
- 7.** Els mitjans haurien de renunciar a la publicitat o el patrocini sexista en qualsevol format.
- 8.** Fer les dones protagonistes de les informacions en sentit positiu. Promoure l'aparició de dones que siguin exemple de lideratge a qualsevol àmbit: social, professional, econòmic i polític. Promoure la sensibilització de la societat pel que fa al reconeixement de les aportacions -tant passades com presents- de les dones en l'àmbit de la cultura, la ciència, el respecte als drets humans i el progrés social.
- 9.** Explicar les particularitats de la salut de les dones i promoure una representació equitativa en l'esport.

COBERTURA SOBRE VIOLÈNCIA MASCLISTA

- 10.** Focalitzar l'autor de la violència masclista.
- 11.** Fugir de les descripcions escabroses, del sensacionalisme i de la conversió de la informació en espectacle. El morbo no ha de ser un criteri de selecció de la informació.
- 12.** Evitar l'efecte narcotitzant de la rutina i la repetició, que condueixen a la banalització dels fets.
- 13.** Neutralitzar el sexisme en la creació de continguts.
- 14.** Tractar amb rigor les fonts. S'ha d'evitar qui busca protagonisme i qui vol manipular els fets.
- 15.** Destacar els aspectes que donen la dimensió real d'aquest problema social: denúncies prèvies, processos judicials pendents, ordre d'allunyament i d'altres.
- 16.** No difondre imatges de les víctimes sense el seu consentiment o, en el cas que hagin mort, dels seus familiars. Respectar el dret a la intimitat de les persones agredides i la presumpció d'innocència de les agressores.
- 17.** No difondre imatges dels menors que puguin estar implicats en els successos d'acord amb el que estableix el criteri 11 del Codi Deontològic:
Cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d'homicidi i casos de segrestos o desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals. Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d'especial transcendència social, com ara delictes sexuals, suïcidis, problemes referents a adopcions o fills de pares empresonats. A més, s'evitarà identificar contra la seva voluntat les persones pròximes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals. Com a norma general, els menors no han de ser entrevistats ni fotografiats o filmats sense el consentiment explícit dels seus pares, tutors, mestres o educadors. Tampoc no és lícit al·legar la rellevància pública de familiars o persones pròximes per justificar la intromissió en la seva vida privada o l'explotació de la seva imatge.

- 18.** Aportar informacions que siguin eficaces per erradicar la violència masclista: sentències exemplars, seguiment dels casos, seguiment judicial, dades de les entitats relacionades. Informar sobre el perfil dels agressors i les conseqüències de les seves accions. Incloure informació de servei que permeti al públic conèixer com realitzar una denúncia o les mesures judicials, econòmiques i socials a què poden acollir-se les víctimes.
- 19.** Preservar el "dret a l'oblit" de les víctimes pel que fa a la pervivència de les informacions a les xarxes. Sempre que ho sol·licitin, s'haurà d'avaluar* el cas per tal d'evitar que la memòria dels fets les segueixi perjudicant. Alhora s'haurà de tenir en compte l'interès legítim dels historiadors i investigadors socials.
- 20.** Generar sensibilització social sobre la importància i gravetat d'aquest tipus de violència per erradicar conductes violentes i proto-violentes.

DONES PERIODISTES ALS MITJANS

- 21.** Garantir una presència equitativa de dones i homes en les redaccions dels mitjans i en els equips de treball.
- 22.** Exigir la presència real i efectiva de dones en llocs de direcció.
- 23.** Recórrer a fonts d'expertes femenines.
- 24.** En la configuració de tertúlies, debats, taules rodones, etcètera, cal que sempre hi hagi presència paritària entre homes i dones.
- 25.** Pel que fa als espais d'opinió, s'han de promoure les veus, rostres i signatures femenines.

**El Consell de la Informació de Catalunya s'encarrega de vetllar pel compliment del Codi Deontològic de la professió periodística i, per tant, si rep una queixa, és l'òrgan que avalua la possible vulneració del mateix.*

Col·labora:

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

Data 17/11/2020

FUNDACIÓ CONSELL DE LA INFORMACIÓ DE CATALUNYA
Rbla. Catalunya 10, 1er
08007 Barcelona
M 608 68 40 04
T 933 171 920
cic@periodistes.cat
fcic.periodistes.cat/

Segueix-nos:

